

Business

Made in Germany. Izvoz nemačke privrede je u aprilu veći nego što su ekonomisti očekivali, objavio je *Federalni statistički zavod*. Ekonomisti su očekivali rast izvoza od 0,5%, a ostvaren je rast od 14%. Nemačke kompanije su se uspešno nosile sa cenom nafte, ubrzanom inflacijom i jakim evrom u odnosu na dolar i funtu. Neke kompanije pokušavaju da prebrode pad narudžbina iz Evrope i SAD izvozom u Aziju, te je izvoz u zemlje van EU u aprilu porastao za 18% u odnosu na 2007. Izvoz u zemlje EU istovremeno je porastao za 12%, a uvoz za 11%. Ipak, nemačka *Bundesbanka* je objavila da nemačka ekonomija gubi zamah, a predsednik *Evropske centralne banke Jean-Claude Trichet* je izjavio da bi stratezi trebalo da povećaju cenu kredita kako bi sprečili nekontrolisani rast inflacije. "Potražnja koja dolazi sa tržišta u razvoju održava nemački izvoz", kaže *Alexander Koch*, ekonomista minhenškog *UniCredita*.

Zašto samo 25% direktora ostaje na istoj poziciji duže od 3 godine? Prema istraživanju *Yan Zhang* sa *Rice Univerziteta* veliki broj direktora napušta svoju poziciju u proseku nakon 3 godine. *Zhang* smatra da je razlog napuštanja informacijska asimetrija - situacija kada upravni odbori koji selektuju kandidate nisu dovoljno upoznati sa njihovim potencijalima i usled toga prave pogrešan izbor. Na pogrešan izbor kandidata utiču i: prethodno iskustvo kandidata i informacija da li je već zaposlen u firmi ili ne, motiv odlaska starog direktora - da li je to bilo samovoljno ili je u pitanju bio otkaz, kao i sastav odbora za nominovanje novog direktora - da li su ponikli iz kompanije ili su angažovani konsultanti. Da li je kandidat iz kompanije ili ne olakšava zadatak odboru, jer ukoliko jeste odbor je upoznat sa njegovim potencijalom, a i sam kandidat sa funkcijom za koju konkuriše pa je samim tim je informacijska asimetrija smanjena.

Kriza u avioindustriji. Usled rekordne cene goriva aviokompanije u SAD su prinuđene da smanje broj letova, otpuste radnike i povećaju cene karata, piše *Taipei Times*. *Continental Airlines* je najavio ukidanje 3 000 radnih mesta. *United Airlines* će morati da otpusti 1100 zaposlenih i smanji kapacitet za 70 aviona. *American Airlines* najavljuje smanjenje kapaciteta za 11-12%. Kompanije koje ne prihvate ovaj trend čekaju ekonomske poteškoće.

Redizajn "grada svetlosti". Francuski predsednik *Nicolas Sarkozy* je pokrenuo projekat redizajniranja Pariza. Projekat *Za lepši Pariz* okupiće 10 arhitekata koji bi u u sledećih 6 meseci trebalo da daju predlog vizije grada. Redizajn bi obuhvatio izgled grada, transport i rešavanje ekoloških problema. Da su čelnici Francuske oduvek želeli da daju lični pečat prestonici pokazuje i staklena piramida ispred *Louvrea* iz vremena *Francoisa Mitteranda* i muzej iz doba *Jacquesa Chiraca*.

Communications

Obama internet tim. *Barack Obama* planira da za nastavak predsedničke trke proširi svoj tim osobljem koje će biti zaduženo za internet i koje će doprineti ekspanziji Demokratske stranke uoči novembarskih izbora. Novoregrutovani članovi tima boriće se sa internet glasinama koje prete da ugroze uspeh *Obame* u trci sa *McCainom*. Tim će takođe biti zadužen i za osetljive teme kao što su nezvanične izjave *Obamine* supruge, *Michelle Obama*, čiju je izjavu da je "po prvi put u životu ponosna na svoju zemlju" već komentarisala supruga protivkandidata *Cindy McCain*. *Brooks Jackson*, direktor nezavisne organizacije *FactCheck* koja se bavi praćenjem i ispitivanjem tačnosti izjava tokom izbora, je izdvojio neistinitu glasinu o *Obami*, koji je inače katolik, da je povezan sa islamskom zajednicom i da planira da izda SAD. Putem interneta o *McCainu* i njegovom zarobljeništvu u Vijetnamu polemišu veterani Vijetnamskog rata.

Ko je imao para da se oglasi u hit filmu "Seks i grad"? Koliko film *Seks i grad* doprinosi promociji proizvoda govori izveštaj magazina *Vanity Fair*. U filmu je pomenuto 26 dizajnera odeće, 7 publikacija, 7 prehrambenih i 5 farmaceutskih proizvoda. Od pomenutih kompanija tu su *American Airlines*, *Mercedes-Benz*, *The Four Seasons Hotel*, *Apple* i mnoge druge. Direktor *New Line Cinema*, nazvao je ovaj film *Super Bowl* za žene, jer predstavlja značajan kanal za oglašavanje.

Google ikonica. U potrazi za boljim dizajnerskim rešenjem za svoju ikonicu kompanija *Google*, po mišljenju mnogih koji su komentare postavili na blogu ove kompanije, došla je do lošijeg rešenja od postojećeg. Ikonice, koja je poput *iPhone* dizajnerskih rešenja, a koja se sastoji samo iz slova *g* je jako teško naći na desktopu, kažu blogeri. Negativni komentari su kompaniju odvratili od ideje za promenom.

Muškarci više razgovaraju mobilnim telefonom, a žene fiksno. Prema istraživanju sprovedenom za *Hrvatski Telekom*, mobilni telefon poseduje čak 75% stanovništva, od čega njih 15% koristi više od jednog telefona. Mobilni telefon najviše koristi mlada populacija do 25 godina, a upotreba slabi kako rastu godine korisnika. Ovo istraživanje je pokazalo da se muškarci ipak više služe mobilnim i to za 13%. Kada su u pitanju fiksna telefonija i internet, istraživanje je pokazalo da 45% domaćinstava poseduje internetski priključak, a više od 50% ima ADSL. Internetom se koristi 37% hrvatskih građana u uzrastu od 15 do 75 godina i to većinom podjednako u privatne i poslovne svrhe. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 1000 osoba uzrasta od 14 do 75 godina.

BC Portfolio

Ko još sumnja da posle kiše Sunce sija? Situacija na berzi se popravlja. Pozivamo vas da ulažete u HOV i svoju budućnost!

Naziv akcije	Vrednost 03. 03. 2008.	Vrednost 13. 06. 2008.
Dijamant	104.000,00	82.000,00
Soja Protein	136.080,00	136.500,00
Veterinarski Zavod	141.183,00	149.850,00
Energoprojekt Hldg	137.760,00	132.888,00
Aik Banka	156.910,00	136.442,00
Metals Banka	157.844,00	152.000,00
Ukupna vrednost	833.777,00	789.680,00

Promena vrednosti u %

Kretanje indeksa berzi u regionu

	Vrednost 04. 06. 2008.	Vrednost 13. 06. 2008.	promena
Belex 15	1.758,72	1.863,21	5,94%
Crobex	3.938,59	3.774,07	-4,18%
Birs	1.820,06	1.816,28	-0,21%
Nex 20	20.827,32	20.175,86	-3,13%
Moste	900,28	869,16	-3,46%
MBI 10	5.675,71	5.386,96	-5,09%

Tips & Tricks - Kako održati efektivan sastanak

Istraživanje sprovedeno među 1000 menadžera u SAD pokazalo je da se tokom 36% sastanaka ne postigne cilj zbog kojih su održani, a 1/3 vremena provedenih na sastancima je, po mišljenju ispitanika, nepotrebno izgubljeno vreme. Umesto da su izvor novih informacija i da doprinose donošenju kvalitetnih ideja ili odluka, veliki broj poslovnih sastanaka ima za posledicu konfuziju, širenje neodlučnosti i neodgovornosti, istovremeno prouzrokujući stres i frustraciju kod učesnika. Uprkos ovim opravdanim kritikama, malo ko spori činjenicu da su sastanci osnovno i suštinsko sredstvo menadžmenta. Da se vaši sastanci ne bi pretvorili u "gubljenje vremena" vaših menadžera BC bilten vam otkriva 10 predloga kako da budete efektivni na sastancima.

1. **Procenite neophodnost održavanja sastanaka.** Testirajte važnost sastanaka tako što ćete se zapitati: "Šta će se desiti ako se ovaj sastanak ne održi"? Ako je vaš odgovor „Ništa“ onda otkazite sastanak.

2. **Unapred odredite ciljeve.** Ispišite vaše ciljeve pre početka sastanka. Trebalo bi da budu jasni, sažeti i određeni tako da bi i neko drugi mogao da ih koristi ukoliko bi vođenje sastanka bila njegova aktivnost. Takođe se potrudite da postavite ostvarljive ciljeve. Konkretni ciljevi pomažu svima da naprave progres ka relevantnim rezultatima.

3. **Ambijent sastanka.** Pitanje broja prisutnih učesnika sastanka je takođe značajno kako bi efekti bili optimalni. Opšte je mišljenje da sastanci sa više od 15 prisutnih zahtevaju znatno veću formalnost, poštovanje određene procedure - pravila dizanja ruku i slično, što takve sastanke čini složenijim i manje spontanim. Prijatan ambijent sa udobnim foteljama ili stolicama, dobro osvetljenje i ventilacija opuštaju ljude i doprinose boljim rezultatima. Učesnici se osećaju prijatnije ukoliko sede za okruglim stolom, i mogu da vide jedni druge, nego u salama gde sede jedan iza drugog, bez stalnog vizuelnog kontakta sa ostalim učesnicima.

4. **Pripremite agendu.** Svi znaju da podsetnik vodi ka konkretnim rezultatima. Glavni nedostatak većine agendi je njihova bezrazložna kratkoća i nejasnost. Menadžeri ne bi trebalo da se plaše agende koja sadrži puno informacija o tačkama kojima će se baviti, jer je to pokazatelj dobre analize i pripreme, koja je od velike pomoći učesnicima.

5. **Informišite druge.** Pošaljite agendu učesnicima sastanka najkasnije dan pre sastanka. To pomaže drugima da sarađuju na sastanku. Nepripremljeni saradnici vam samo troše vreme pripremajući se tokom sastanka.

6. **Početak sastanka.** Sastanak bi trebalo da započne u najavljeno vreme, čak i kada svi predviđeni učesnici još uvek nisu pristigli. Podsetite prisutne na svrhu sastanka i šta se očekuje kao rezultat. Objavite dnevni red sastanka, čiji primerak su svi učesnici trebalo da dobiju pre sastanka. To je momenat kada svi učesnici mogu da daju predloge za proširenje ili izmenu dnevnog reda. Odredite ko će voditi sastanak, to ne mora biti osoba sa najvišom funkcijom, kao i osobu koja će obavljati važan posao zapisničara.

7. **Vođenje sastanka.** Medijator održava ravnotežu između sagovornika u diskusiji tako što omogućava da svako ko želi da iznese svoje mišljenje za to i dobije priliku. Budite selektivni. Pozovite samo one koji mogu da doprinesu dostizanju cilja na tom sastanku.

8. **Fokusirajte se na problem.** Izbegavajte priče, šale i opšte teme. Iako su zabavne, one samo troše vaše vreme, remete i vas i ostale učesnike i udaljavaju vas od teme sastanka.

9. **Pametno proračunajte vreme.** Prazan hod na sastancima košta više nego prosto sabrano vreme učesnika sastanka: cena sastanka može se izračunati tako što će se u nju uključiti vrednost sata zarade svakog od učesnika i uporediti sa efektima, odnosno onim čime će sastanak rezultirati.

10. **Završetak sastanka.** Medijator sumira i diskutuje o rezultatima sastanka, proverava da li se prisutni slažu sa donetim zaključcima. Važno je sačiniti dogovor o nedovršenim poslovima. Ako konačne odluke nisu donete do kraja sastanka, najmanje što mora da se postigne jeste plan akcije, odnosno lista narednih koraka u realizaciji postavljenih ciljeva.

I par saveta za one koji ne organizuju već prisustvuju sastancima:

- Upoznajte se sa temama o kojima će se raspravljati i prikupite potrebne informacije.
- Dođite na vreme.
- Slušajte ŠTA ljudi govore, jer je slušanje aktivan sport!
- Razmislite pre nego što se uključite u diskusiju.
- Govorite kratko i jasno, držite se teme i koristite koncept.

Možda ne bi bilo loše da tokom vikenda otputujete van grada i potražite odmor, jer uskoro stižu nove cene goriva, a kako su avioindustrije u krizi za koju godinu ćemo ići samo na virtuelne odmore.

Vaš Bovan tim

Menadžeri rade stvari na pravi način, lideri rade prave stvari.

Warren Bennis

SEMINARI, KONFERENCIJE:

- Jun 2008. - "Finansijski forum, Bankarstvo i berza u Crnoj Gori", Hotel Podgorica, Podgorica
- 14 - 17. 06. 2008. - "Svetski medijski kongres u Beogradu", Medija centar, Beograd
- 23. - 24. 06. 2008. - "Timski rad i donošenje odluka", Adižes, Beograd
- 24. 06. 2008. - "Budućnost tržišta kapitala na Balkanu", Ekonferenca, Beograd
- 25 - 27. 06. 2008. - "Finansije za neekonomiste", Adižes, Beograd
- 26. 06. 2008. - "Prvi godišnji forum o komunikacijama", Ekonferenca, Kovilovo
- 03. 07. 2008. - "Kako formirati i voditi efikasan upravni odbor", Srpska asocijacija menadžera SAM, Međunarodna finansijska korporacija IFC, Privredna komora Srbije, PKS Terazije

Urednik: Ana B. Bovan
Za vas pišu i:

M. Barać Stojanović, M. Đorđević, D. Tasić, M. Jeremić,
A. Milosavljević, D. Stanišić

Grafički dizajn: A. Nikolić LOOP

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu
Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13,
11000 Beograd, Srbija
posetite bovan.eu
Fix +381 11 3036 133, 3036 134,
fax +381 11 3284 380